

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zahtevno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Komisija za intelektualno sodelovanje v Društvu narodov.

Prošli mesec se je prvič sestala v Ženevi komisija Društva narodov za proučevanje mednarodnih vprašanj o intelektualnem sodelovanju.

Prisotni so bili vsi člani izvršni Nemca Einsteina, ki vsled priprav za svoje potovanje na Japonsko ni mogel priti. Komisija si je najprej izvolila Francoza Bergsona za predsednika in Angleža Gilberta Murraya za podpredsednika in nato začela nekako izvidno delo, raziskujoč široko polje, ki se ji nudi. »Številno vprašani, ki se morejo postaviti komisiji, je nekako brezmejno, je rekel Bergson. Od teh vprašanih si je pa komisija pridržala gotovo število, nekatera radi njih nujnosti, druga pa, ker so navidezno zrela za lahko in hitro rešitev. Vsi ti problemi — bodisi da gre za položaj intelektualnega dela v raznih deželah, ali pa mednarodno organizacijo ali bibliografijo, za znanstvene informacije ali poskuse, za mednarodne zveze ali za intelektualno lastnino — so taki, da je vloga mednarodnega sodelovanja v njih nujna.

Komisija je že v svojih prvih sejah spoznala, da je nemogoče, praktično se baviti z mednarodnim duševnim sodelovanjem, če se ne vzame v pretes materijelno stran življenja duševnih delavcev. In tako je prišla do tega, da se je najprej bavila s položajem duševnega dela v raznih deželah in z duševno lastnino.

Kar se tiče prve točke, je komisija stavila svetu D. N. predlog, naj se vrši anketa o položaju duševnega dela, o žalostnem stanju, v katerem se nahaja življenje duševnih delavcev in o njega izboljšanju. Ta anketa naj se bavi predvsem z njih ekonomskimi pogoji. Komisija je razven tega izrečno obrnila pozornost sveta D. N. na brezupni položaj duševnega življenja v gotovih evropskih deželah in na nujno potrebo posredovanja. Člana de Reynold in Mme Curie sta dobila nalog, da prvi za Avstrijo, druga za Poljsko, poda komisiji poročilo o položaju v teh deželah.

Ista skrb je vodila komisijo pri ideji, da se začne proučevati projekt mednarodne blaginje za izposojevanje in kredite, da se olajšajo znanstvena raziskavanja. To delo je bilo poverjeno članu Millikanu, ravnatelju fizikalnega laboratorija Norman Bridge na tehnološkem inštitutu v Kaliforniji.

Komisija je konstatirala, da duševna lastnina v znanstvenih stvarih ni dovoljno varovana, da pravzaprav sploh

ni priznana. Brez dvoma se izvršitev in iznajdba da zavarovati s patenti, toda ideja, razkritje samo, ki je pogoj izvršitve, sama na sebi ni zavarovana. Stavila se je podkomisija z nalogom, da se bavi s tem vprašanjem in povpraša pri vseh osebah in vseh institucijah, ki bi mogle to podpirati in pred vsem Mednarodno pisarno za slovensko in industrijsko lastnino v Bernu, Mednarodni raziskovalni svet in Udruženje duševnih delavcev (C. T. I.)

Razen tega se je komisija tudi bavila z mednarodnim sodelovanjem pri znanstvenih raziskovanjih, pri katerih je sodelovanje v resnici eden najuspešnejših načinov zblizati duhove na ta način, da se udeležujejo pri skupnem mišljenju in kulturnem delu. Ker se pa komisija neče vmešavati niti v organizacijo, niti v delovanje znanstvenih društev, si je postavila za princip, da mora to sodelovanje biti delo teh društev samih in da jih bo v tem podpirala.

Eden članov komisije pripravlja poročilo o sestavi mednarodne antante za preiskavanje in objavo arheoloških spomenikov. Vključ temu, da se večina narodov trudi, da najde in ohrani spomenike preteklosti, je veliko število dokumentov največje važnosti še vedno zakopanih pod zemljo, ali pa so nedostopni svetu znanstvenikov. Brez dvoma je mednarodno sodelovanje v tem predmetu zakonito in potrebno, in nekateri narodi to že izvršujejo. Toda zadeva se mednarodno še ni uredila in vsled te ureditve bi nastale mnoge olajšave.

Druge vrste vprašanih, ki jih je preštudirala komisija, so odnošaji med vseučilišči, zamenjava publikacij in mednarodna organizacija bibliografije, to se pravi možnosti, zajedno ohraniti in spoznavati človeško vrednost na najhitrejši način. Podkomisija se bavi s pripravo mednarodnega kongresa vseh vseučilišč vseh držav, oficijelnih kakor tudi prostih. Sodelovanje med vseučilišči se da organizirati iz različnega vidika. Predmeti na dnevnem redu so sledeči: zamenjava profesorjev, zamenjava dijakov enaka veljavnost vseučiliških študij in diplomov, institucija mednarodnih štipendij za mednarodne poletne kurze in centralne vseučiliške informacijske pisarne. Seveda se daje to točke raziskovati samo na podlagi popolne svobode narodov v načinu pouka in avtonomije vseučilišč.

Slednjič je še komisija izrekla svoje mnenje o vprašanju, ki ji je bilo stav-

ljeno od komisije za zmanjšanje oboroževanja. Pozval naj bi se namreč znanstveniki, naj obelodanijo vse svoje iznajdbe o strupenih plinih, to se pravi njihovih sestavo. Komisija intelektualnega delovanja se je izrazila, da bi bil ta poziv brez vrednosti, ker bi mu nihče ne sledil in ker ni nobene možnosti, da se uveljavi. V tem oziru je ta komisija brez moči.

Delovanje tega zasedanja se ne da bolje označiti kakor z besedami predsednika Bergsona na koncu zadnje se-

*) da se s tem onemogoči njih raba v vojski.

je: »Splošno je rezultat naših premišljevanj, da je predmet našega dela natančno določen, da imamo veliko število vprašanj preštudirati, da pa so metode jih razrešiti, čisto jasne. Predno se pa razidemo, bomo predali Društvu Narodov nekako poslanico, v kateri mu povemo v imenu intelektualcev celega sveta, ki jih smemo tu predstavljati, da smo mnenja, da je imelo D. N. vzvišeno in lepo idejo, da smo vse storili, kar smo mogli, da jo udeležimo in da smo po poglobljenem raziskovanju in razmotrivanju prišli do zaključka, da je ta ideja popolnoma in v celoti izvršljiva.

La Jugoslavija.

III.

Obširno obdelava pisatelj gospodarsko vrednost Jugoslavije in podaja precej velik statistični material. Tu se ne moremo spuščati v podrobnosti statističnih podatkov, omenjamo samo, da je knjiga v tem pogledu obširna in za industrialce in trgovce zanimiva. Iz tega poglavja se vidi veliko bogastvo Jugoslavije, četudi ga noče pisatelj priznati. Pravi da dežela sicer ni uboga, pa vendar tudi ne med najbogatejšimi na svetu. Vsega da je nekaj malega, torej malo in malo dobro! Jugoslavija bo lahko zadostila s svojimi produkti svojim potrebam, toda ne bo mogla konkurirati v svetu. Jugoslaven vse preveč hvalijo in pretiravajo vsako stvar.

Ko je obdelal pisatelj še finančno moč države, ki je vse preje kakor briljantna, preide k poglavju o javni administraciji. Nas zanimajo samo nekateri odstavki, ki se ne tičejo uprave. Pisatelj piše, da med Srbi, Hrvatimi in Slovenci ni nikdar obstajal kak skupen narodni ali duševni pokret. Borba teh treh narodov ni imela trdnega začetne poti in vse se je izvršilo prav do najnovejšega časa brez soudeležbe celega skupnega naroda in brez neposrednega kulturnega cilja. Šele mlajši rod pripravlja fuzijo treh narodov, bratov sicer po krvi, toda tujece po mišljenju.

Analfabetov je baje v Sloveniji sami celih 25 % prebivalstva. Vseh analfabetov v Jugoslaviji da je osem milijonov, torej dve tretjini vsega prebivalstva. Moč razmer da je taka, da se bodo Slovenci morali dati literarno asimilirati Hrvatim in Srbom. Dejstvo je, da Slovenci že razumejo srbski, dočim noben Srb ali Hrvat ne razume slovenski.

Gledišča v Jugoslaviji so organizirana po nemškem vzorcu. Ljubljana ima najmodernejša in najlepša gledišča, toda to gledališče je bilo nemško in je bilo po vojni — slovenizirano. Najboljše pevci in umetniki so v Jugoslaviji Italijani ali pa Dalmatinci. (Kdo v Jugoslaviji pozna kakega italijanskega opernega pevalca? Uredništvo.)

Na legislativnem polju bodo morali Jugoslaveni začeti ab ovo, da se odpravi dosedanja konfuzija. Varnostna služba policije je zelo pomankljiva. Pisatelj seveda ne pove, kako je v tem oziru v Italiji.

Jugoslovenski tisk je anarhičen iz mnogih razlogov: analfabeizem, premalo mestnih središč, draginja listov, različnost pisave in treh jezikov, pomankanje posebnega žurnalističnega stanu, mladost države. Pisatelj govori o armadi, mornarici, o različnosti verstva, o zunanji politiki in mnogih drugih zanimivih stvareh. Glede armade in mornarice pravi, da nam je treba mnogo preje šol, cest in železnic, kakor tega, potem preide k sintezi celega svojega razmotrivanja, kjer citira nasprotnika jugoslovenskega ujedinjenja dr. Ivo Pilarja (Südlant) in kritika njegovega dela, hudega Italijana Attilija Tamaro. Kako sta ta dva pisala, vemo oziroma si lahko predstavljamo. Pisatelj z veseljem citira take glasove, iz katerih naj bi se delale za Jugoslavijo nengodne dedukcije. Rad pa bi izgraval večkrat drugega proti drugemu. Zato ni vse zlato, kar se sveti. Naj navedemo par slučajev iz te Randijeve knjige. V Beogradu da pravijo, da antipatija Hrvatov in Slovencev ima tri stopnje: na prvem mestu da so Italijani, na drugem Srbi in na

tretjem Madžari. Pod Ogrsko da se je na Hrvatskem reklo in pisalo »poštansko in brzojavno ravnanje«. Srbi pa so to »nacionalizirali« v »direkcija pošta i telegrafa«. Zato nimajo Srbi v tej svoji ustvarjanju in asimilacijski moči niti kaplje slovenske krvi, marveč deluje pri Srbih latinski nagon tolikih in tolikih Valahov, Maurovalahov, Kucovlahov, Aromanov in Ciganov, ki so morali sprejeti po tolikih stoletjih slovenski jezik. Kljub temu boju med Slovenci, Hrvati in Srbii vendar ni strahu, da bi šla država na kose, dokler ne bo orgožena od zunaj vojaško, politično in gospodarsko.

Pisatelj pove v tej knjigi marsikatero resnico na račun Jugoslovenov. Se več pa je netočnosti, ker so viri pisatelja nezanesljivi in površni. Tudi ni v knjigi sistematičnosti in ne znanstvene metode. Čita se tako, kakor kak list.

Ne oziraje se na vse hiše in napake, pa je vendarle treba priznati, da je pisatelj vsaj deloma pokazal svetlo bogastvo naše države in sam ugotovil, da je država solidna, četudi bi rajše nekaj drugega povedal. Italijanom bo knjiga deloma koristila, nikakor pa ne bo koristila zblizanju med obema narodoma — mejašema. Ta pot je še dolga. Predvsem je treba Italijanom, da nas spoznajo in da so proti nam odkritosrčni in lojalni. Mi smo kulturni narod in hočemo, da se z nami ravna tako, kakor je treba s kulturnim človekom.

Dr. J. R.

Važna izjava osrednjega odbora demokratske stranke.

— Beograd, 6. oktobra. (Izv.)
Osred. odbor demokratske stranke je na seji sprejel sklep:

Osrednji odbor demokratske stranke javlja po svojih zastopnikih glavnemu in parlamentarnemu klubu svoje želje, da se vidovdanska ustava, pri kateri sprejetju je bila demokratska stranka glavni sotrudnik, ne more revidirati v sedanjem momentu, ker bi to bilo na škodo države ter bi izzvalo zapletljive in komplikacije, ki bi spravilo v nevarnost tudi državno in narodno edinstvo. Osrednji odbor odobrava splošno politiko svojih zastopnikov v vladi, v glavnem in parlamentarnem klubu. Dalje smatra, da ni potrebna nikaka sprememba v vodstvu stranke.

Kornel Makuszynski:

Človekoljubje.

Lepa gospa, slična orhideji, ki se oblači pri najdražji šivilji, lepa gospa z zlatim bleskom oči, z nogo majhno, predebelo, lepa gospa, oblečena vedno v omamljivo obleko, dekoltirano haljo, razkošno perilo (človeku ni usojeno vedeti, kje se bo slačil — kdo ve?) — ta lepa gospa je imela moža že tri in ljubimce že štiri leta.

Lepa gospa ima tudi sedaj ljubimca. Ljubimec je za ženo neobhodno bitje (in to naposled ni noben čudež!). Da bi imela Marija Polaniecka ljubimca, bi bila poljska povest mnogo zanimivejša, kot je. Ali Marija Polaniecka je ljubila — poljske žabe. Ustanova ljubimcev je po zakonjena, razširila se je in ni več zdravila, da bi jo odpravil. Žena je sicer lahko tudi poštena, ampak ljubimca pa le mora imeti. Pa naj že bo idiot poslednje vrste in ga žena ne čista nič manj kot svojo shojeno copato, toda kljub temu bo šla na njegovo stanovanje. Kako? Zakaj? Ona ima ljubimca, da ga ima, in jaz? Jaz da sem slabša od njih? Ta kadi, ona vživa morfij, zakaj bi

torej zabranili ubogi ženi skromni užitek skrivanja pred vratarjem, vožnje v zaprti kočiji, sestankov v slaščičarnah ali cerkvah, bega pri stranskih vratih? To je romantična ženske duše, to je njena poezija. Končno pa pravijo: oh, kaj je ta ženska preživela! Ne bo ji žal umreti . . .

In če gre po ulici, govore ljudje: to je tista, ki ima ljubimca. Ponoj ji dviga bluzo na prsih, kot veter platneno streho nad boulevardsko kavarno; hotela bi, da bi vsi vedeli za to, razen moža — seveda.

Žene se zaljubljujejo pred vsem v pesnike in častnike, razun tega pa tudi še v vse ostalo, kar živi. Človeku tudi ni vedno treba, da bi bil pesnik, ampak samo da nosi rdečo kravato z zlatimi progami. Tudi to je dovolj. »Kakšno dušo šele mora imeti, ko izbira tako subtilne barve,« pravi žena.

So tudi žene, ki nimajo ljubimcev. To je paradoks. Jaz tega sicer nisem hotel nikdar verjeti, dokler me ni o tem prepričal neki prijatelj. ki je — seveda naravno — pozneje znorel. Prefiran optimizem je prav tako nevarna bolezen kot vse druge.

Lepa gospa je torej imela ljubimca.

Radl denarja?

Bog varuj! Njen mož je bil bogat.

Je ljubila pesnika? Neumnost! Lepa gospa ljubi poštene ljudi.

Si je izsanjarila ideal? Kako! Lepi gospe ne prijajo sladkorčki in rože. Ta ideal ni zlata zapestitva z rubinom.

Je bil lep?

Fi donc! Naj le nikar nihče ne misli, da ženi preveč ugaja lepota moškega. To bi bila malodušnost. Žena ceni mišice. Zato velike gospe ljubijo tako pogosto cigane in drvarje.

Je bil vitez ali kralj? Žena ne zahteva od ljubimca družbenega odnošaja. Akrobat, kralj, sluga — vseeno ji je.

Kdo bi mogel ugotoviti, zakaj se žena zaljubi v ne vem koga. Tega vam ne bo povedala nikdar odkritosrčno.

Ali lepa gospa je bila zaljubljena do blaznosti.

Zgodilo se je nekoč, da jo je zasačil mož v naročju osemnaestletnega mladeniča, ki je sanjaril o nji in o ljubiti iz latinščine.

»Sveti Bog!« je zavpil mož.

Mladici si je uredil toaletno in izginil brez pozdrava.

»To je tvoj ljubimec?«

»Da!«

Mož, kot vsak mož, ni imel čuta za subtilnost ženske duše. Razjezil se je torej, ampak streljal ni, le obstal je, čudeč se.

»Draga moja, samo nekaj te prosim . . .

»Lahko me na mestu ubiješ. To je bil moj ljubimec.«

»Ne gre zato. Povej mi samo . . .

»Vprašaj!«

»Draga moja . . . Če že ne maraš mene, saj je bilo toliko drugih. Toliko drugih. Lahko bi izbirala . . .

Lepa gospa je odskočila za dva koraka kot panter.

»Ti . . . ti . . . strašilo!«

»Kaj?«

»Strašilo, pravim. Opozarjam te, da se žališ ne dam.«

Mož, kot mož vedno, je postajal vesel. Bil je sicer pripravljen na ljubimca, pa ne na takega.

»Ali ne,« je dejal, »ne gre za to . . . Ne bom te žalil. Povej mi samo, kaj te je napotilo, da si se udala temu smrkvavcu? Žena! Kaj si znorela! Saj je še otrok.«

»In ravno zato sem napravila to.«

»Kako? Sem dobro slišal?«

Lepa žena je imela v očeh dve solzi in dve strelji.

»Ravno zato sem napravila to,

zato, ker je še otrok. Storila sem tako, kakor mi je velela vest.«

»Kdo ti je velel?«

»Vest.«

»Sedi malo, draga moja, stvar postaja zanimiva.«

»Lahko stojim. Prosim te, da se ne norčuješ iz mene.«

»Torej vest ti je velela?«

Lepa gospa je pričela srdito kričati.

»Da . . . Preveč si brutalen, da bi to razumel. Udala sem se mu, da ga rešim, da ga obvarujem umazane življenja . . . Nečistost bi ga ubila . . . Si slišal? Nečistost bi ga ubila . . .

»Ne vplj tako . . . razumem.«

»Ni res! Ne razumeš! Hotela sem ga obvarovati tega, kar ubija in izjeda vsako mladost: ljubezni za denar.«

»Aha!« je zavpil mož.

Zdi se, da jo je potem s stolom pobožal po glavi in ji storil s tem neoporečno krivico. Tak mož nikdar ne razume plemenitega nagajenja.

Uboga lepa gospa! Zver nikdar ne razume, ne pojmi človekoljubja. Kajti žena ima čisto ljubimca, samo radi enostavnega, jasnega in poštnega človekoljubja.

Ubožica, lepa gospa!

Ministrski svet.

Letošnja žetev. — Ureditve spora s kraljevičem Gjorgjem.

— Beograd, 6. oktobra. (Izv.) Ministrski svet je včeraj imel dve seji, na katerih je bilo v ospredju razprave sporno vprašanje kraljeviča Gjorgja. Dopoldne od 10. do 13.45 je bila seja ministrskega sveta na dvoru pod predsedstvom kralja Aleksandra. Na tej seji je kralj najprej zahteval, da so mu posamni ministri poročali o tekočih poslih svojih resortov. Kralj se je informiral o vseh državnih poslih, o aktualnih notranje- in zunanje-političnih vprašanjih, o finančnem in gospodarskem stanju države in o drugih zadevah. Zanimal se je pred vsem tudi za rezultate letošnje žetve in za statistiko žetve, ki jo je sestavila posebna anketa komisija. Iz obširnega poročila poljedelskega ministra je posneli, da je letošnja žetev enaka žetvi iz leta 1920, toda nekoliko manjša od lanske. Letošnji poljski pridelki, posebno zaloge pšenice in drugih žit, pa bodo zadostovali za popolno prehrano prebivalstva, če se ne izpozijo prevelike množine.

Po končanih poročilih ministrov je kronski svet začel razpravljati o sporu s kraljevičem Gjorgjem. Kosta Timotijević je kot notranji minister poročal o vseh za to vprašanje važnih podrobnostih. V glavnem se je tekom razprave ugotovila popolna soglasnost vseh članov vlade, da se mora spor mirnim potom rešiti, da se oziroma na mednarodni položaj države, da se tako izbije dno vsem fantastičnim vestem, ki jih lansirajo v svet gotovi, naši državni nepriznani kralj Aleksander je končno izrazil željo, da se naj kraljeviča Gjorgja pozove na sejo ministrskega sveta, kjer se mu definitivno predloži predlogi za mirno rešitev spora. Vlada naj pozove kraljeviča k sebi in ga skuša na lep način pregovoriti, da se kraljevič pokori odredbam glavarja kraljevskega doma. Pred vsem naj bi odšel na določeno stanovanje v Niš. Za slučaj, da bi se kraljevič ne hotel poravnati in pomiriti, pa ima vlada nalogo, izdelati formalne predloge za nadaljnjo postopanje proti kraljeviču. Po ureditvi tega vprašanja oziroma po doseženih rezultatih se ima vršiti ponovni širši kronski svet, na katerega bodo pozvani tudi vsi člani kraljevskega doma, predsednik državnega sveta in patrijarh.

V kabinetu ministrskega predsedstva je bila nato dopoldne od 5. do 7. seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika Nikole Pašića. Prisoten je bil tudi kraljevič Gjorgje. Ministrski predsednik Pašić je kraljeviču naznanil v imenu vlade predloge za mirno rešitev spora. Na tej seji so vsi ministri svetovali kraljeviču, da se naj poravnata ter ga obenem tudi opozarjali na posledice, ki bi nastale za njega, kakor tudi na to, da s tem sporom škoduje ugledu države. Ministri so mu iskreno svetovali, naj se pokori odredbam glavarja kraljevskega doma, opozarjali so ga tudi na to, da tudi on uživa pri njih kot sin velikega kralja Osvoboditelja iskrene simpatije. Kraljevič Gjorgje je na nasvete ministrov mirno odgovoril, da predloži danes do 4. popoldne definitivni odgovor.

Po zaključku seje je odšel notranji minister Kosta Timotijević na dvor, kjer je poročal kralju o podrobnostih seje in odgovoru kraljeviča.

O obeh sejah je bilo izdano od notranjega ministrstva nastopno oficijelno poročilo:

Danes (5. t. m.) je bila na dvoru pod predsedstvom Nj. Vel. kralja seja ministrskega sveta z ozirom na predlog vlade, da se skliče kronski svet, ki naj odloča na temelju dvornega statuta o postopanju kraljeviča Gjorgja. Nj. Vel. kralj je izrazil željo, da se pred vsem, predno se store nadaljni koraki v tem vprašanju, pozove kraljevič Gjorgje še enkrat k spoštovanju dvornih statutov in naj se mu od strani vlade predloži vse posledice, ki bi mogle nastati za njega. Če kraljevič želi še nadalje ostati član kraljevskega doma, mora vršiti vse obveznosti, izvirajoče iz dvornih statutov. Nj. Vel. kralj je dalje vstrajal pri tem, da se kraljeviču Gjorgju kot članu vladarskega doma, če se nastani v tuzemstvu, izplačuje poleg letne apanaže 148.000 francoskih frankov, še iz dvorne blagajne na račun kraljeve civilne liste, 600.000 dinarjev na leto, ako pa se nastani v inozemstvu, pa se mu ima izplačevati 350.000 francoskih frankov in na račun civilne liste 235.000 dinarjev. Na podlagi kraljeve želje je bil kraljevič Gjorgje zaprosen, da pride na sejo ministrskega sveta, ki je bila dopoldne od 17. do 19., da se mu sporoči sklep. Po daljšem posvetovanju je Nj. Vis. kraljevič Gjorgje izjavil, da odgovori do jutri ob 4. popoldne.

— Beograd, 6. oktobra. (Izv.) Za danes ob 4. popoldne je sklicana seja ministrskega sveta, da se vzame na znanje odgovor kraljeviča Gjorgja.

Politične vesti.

— Zbor ljubljanskih zaupnikov JDS. Načelstvo JDS je včeraj sklenilo sklicati jutri v soboto 7. t. m. zbor ljubljanskih zaupnikov, ki ima nalogo izgladiti spor v stranki. Zbor se vrši ob 18. v veliki dvorani »Kazinec«. Na zboru se ima sprejeti apel na Triller - Ravniharjevo skupino in narodne socialce za skupno sodelovanje pri občinskih volitvah. Ždi se nam, da tudi ta zbor ne bo našel ključa za rešitev iz krize.

— Iz demokratskega kluba. Iz Beograda poročajo, da so beogradske organizacije demokratske stranke vse za to, da se izreče Ljubi Davidoviću zaupnica za njegovo politično delovanje. Kakor vse kaže, bo tudi v parlamentarnem klubu večina za Davidoviča. Davidović ostane torej še nadalje predsednik demokratskega kluba. S tem bo dala indirektna zaupnica ministru Pribičeviću, vendar pa je vprašanje, ako bi Pribičević izvajal iz tega konsekvence. V političnih krogih zadržujejo, da se bo Pribičević uklonil večini in ne bo demisioniral, da s tem prepreči razkol v stranki.

— Pribičević o zagrebškem kongresu. Minister Pribičević priobčuje v reviji »Misao« o zagrebškem kongresu članek, v katerem med drugim zatrjuje, da so prireditelji zagrebškega kongresa pomagali hrvatskega bloka. Svoj članek zaključuje takole: »Istina je da se je na kongresu v Zagrebu osnovala jugoslovenska zajednica in da je to realen uspeh tega kongresa. Toda to je ne- točna trditev. V tej jugoslovenski zajednici ni nikogar razen skitavcev in organizatorjev tega kongresa. To je jugoslovenska zajednica brez — Jugoslovenov. V bistvu pomenja kongres začetek nove stranke, kar znači toliko, da ima namen cepiti sile, ki obstojajo, ne pa služiti njihovi koncentraciji. Z drugimi besedami povedano: Poleg 16 političnih strank in skupin, ki že obstojajo v našem javnem življenju, naj bo ta zajednica — sedemnaista!« Ždi se nam, da je to mnenje ministra Pribičevića o zagrebškem kongresu precej subjektivno. Bodočnost bo pokazala, da gre prirediteljem zagrebškega kongresa ne za novo stranko, marveč v prvi vrsti za notranjo konsolidacijo naše države.

— Slovaški komunisti. Češki listi poročajo iz Košic, da so pripravljali tamkajšnji komunisti teroristične zločine in atentate na vodilne kroge na Slovaškem. Policiji se je posrečilo priti na sled zaroti. Aretirano je do 40 oseb. Pri njih so našli mnogo ročnih granat, revolverjev in drugega orožja. Aretirani so bili v zvezi z madžarskimi iredentisti in so dobivali od njih denar in orožje.

— Iz sovjetske Rusije. »Ruskult« poroča iz Ljvova, da je sovjetska vlada odredila, naj vojni svet Ukraine nemudoma pošlje armado Jegorova, ki se nahaja v Zakavkazju. Čete Budemnoga so od Omeleja odposlane na Kavkaz, istojta je odšla tudi druga donska divizija in več odredov iz Povolžja. 28. sept. je odpotoval preko Harikova na Kavkaz vrhovni poveljnik sovjetske armade Kamenjev. Po istih poročilih je Ljenuv v zadnjem času odločno nastopil proti levim komunistom, zlasti proti Zinovjevu, ki je kriv preganjanja inteligence. Sovjetske oblasti so izdale naredbo, ki zabranjuje streljati neseče žene do poroda.

— Banfiyev protest. Zunanji minister Madžarske grof Banfiy je v generalnem tajništvu Društva narodov predložil protest proti registraciji dokumentov o madžarskih obveznostih v habsburškem vprašanju, katerega se je izvršila na željo male antante in je bila potem razdeljena med člane Društva narodov. Banfiy pravi, da je oni dokument nota, izročena 5. novembra 1921 poslaniški konferenci, obsegajoča obveznost Madžarske glede vprašanja volitve kralja in je bila mali antanti predložena samo ad referendum. Torej bi po njegovem mnenju ne mogla biti registrirana. Tako imajo Madžari za Habsburžane vedno napete živce.

— Podpora francoskim komunistom. Na predlog Zinovjeva je izplačal izvrševalni odbor komunistične internacionale 200 tisoč frankov francoski komunistični stranki. To pa ni prvo darilo na račun gladujočega ruskega naroda.

— Poljsko-češki sanitetni dogovor. »Kurier Polski« poroča iz Varšave, da je podpisana med Poljsko in Češkoslovaško sanitetna konvencija o medsebojnem dopuščanju medicincev k praksi.

— Načrt Zinovjeva. Iz Moskve poročajo, da je Zinovjev (predsednik izv. odbora III. internacionale) govoril o bodočnosti sovjetske Rusije. Rekel je da, mednarodni kapital hitro drsi navzdol, Rusija pa se počasi dviga. Komite III. internacionale razpravlja sedaj o stvarih, od katerih zavisi bodočnost sveta. Prihodnjemu pomlad je pričakovati rešitve svetovnega problema. Kapitalističnemu režimu se pripravlja udarec tam, kjer ga on najmanj pričakuje. IV. kongres III. internacionale bo organiziral vojni štab, ki bo vodil svetovno revolucijo.

Gospodarstvo.

Nevzdržne razmere na naših železnicah.

Ljubljana, 6. oktobra 1922.

I.

»Zveza industrijev na slovenskem ozemlju kraljevine SHS« je priredila danes v dvorani hotela »Union« manifestacijsko zborovanje, da se izpregovori o našem železniškem prometu odkriti važno besedo. Razni in tudi zanimivi so vzroki, ki so naše prometne razmere pritirali do sedanje tragedije, ki so naš promet malodane ubili. Le še malo živ je ta nekdanj vsaj pri nas Slovincih tako natančen — lahko rečemo — vzoren gospodarski faktor. In da se mu ob skoro zadnji uri, sedaj, ko mu že, da govorimo odkrito in v točni podobi pohaja zadnja sapica, — prižge luč novega, boljšega, rednejšega življenja, s to upravičeno zahtevo je nastopil danes vseh teh anormalnih in deformiranih razmer naveličani zbor naših industrijev itd., ker hoče vsem poklicanim ministrom, načelnikom, ravnateljem in kar je še vseh teh korifej in instanc, s trdnim glasom za skorajšnje zboljšanje zavpiti svoj hočeš nočeš moraš! Večnih izgovorov smo siti, do grla siti! Proč tedaj z njimi! Proč pa tudi z nesposobnimi lačnejši, ki jim diše razna visoka in mastna mesta, kjer se raztezajo z vso svojo klepetavo kakor vidimo nesposobnostjo in kvarljivostjo. Ni vrag, da se je po vseh izpočetka zdravih koleših našega prometa razraslo odurno mahovje korupcije, nesposobnosti, malomarnosti, defetističnega brezmarja, drago plačane nesposobnosti itd. Ostranimo tedaj in ocedimo vso to navlako. In kmalu bodo drveli naši hlapci v brezhibnem redu, brez vsega listega ostudnega mazanja, brez tiste hudodelske mazarije, ki jo vse pozna in ki je prešla že davno v pregovor in žalostno-satirične prislovice. S temi v resnici žalostnimi mislimi smo se podali danes na ta gospodarsko velevažni shod, ki ga pozdravljamo in smatramo za veselo znamenje popolnega prevrata, ki izboljša sedanj naš tužni stan — na železnicah.

II.

Po iskrenih pozdravnih besedah predsednika Zveze industrijev SHS je podal inženjer Milan Sukljejo natančno in velezanimivo svoje poročilo. Naslikal je s pogumnim naglasom žalostno sedanjo situacijo, ki naj bi pravi črtež dosežene naše prometne zanikarnosti, pravi dokument revščine za vse tiste, ki stresajo pri nas dandanes svojo prometno modrost in nesebičnost. Kaj radi bi ta skrbno sestavljeni in na vseh važnih mestih z uradno nedvomljivimi dokazi podprti govor priobčili do pičice, ker je zvenel prav kakor nekak »J'accuse« glede nereda in nevzdržljivih prometnih razmer.

III.

Po končanem skoro uro trajajočem referatu inž. Milana Sukljeja je nastala živahna debata, v katero so posegli zastopniki trgovstva, industrije in obrti. Po končani debati je zbor soglasno in z velikim odobravanjem sprejel te-le

RESOLUCIJE:

Na velikem zborovanju dne 6. oktobra 1922 v Ljubljani zbrani industriji, trgovci, obrtniki in zastopniki delavskih organizacij ter organizacij železniških uradnikov in udeležencev so soglasno ugotovili:

1.) da je železniški promet iz Slovenije v vso ostalo kraljevino dejanski popolnoma ukinjen. Vse postaje na progah državnih železnic od Jesenice do Karlovca, Capragna in Siska so zatrpane po zastalih vagonih, ki zapirajo tudi že prometne tire. Enako zatrpane so postaje Južne železnice do Zagreba in Siska.

2.) Na postajah državnih železnic v Sloveniji stoji 1882 pokvarjenih vagonov, 550 natovorjenih vagonov, okoli 200 novih reparacijskih vagonov in mnogo stotin praznih vagonov. Na postajah Južne železnice stoji vsega 2175 natovorjenih vagonov, od teh v postaji Tezen pri Mariboru 1003 vagonov. Najstarejši teh vagonov stoji že od 30. maja t. l.

Pri carinarnicah Maribor, Ljubljana in Zagreb jih stoji 900. Več sto jih pa služi za stanovanja železniškemu osebju. Vsa dan še prihajajo reparacijski vagoni iz Avstrije, ki bodo do kraja zaprli naše proge.

3.) Že več mesecev ne prevzame državna železnica v Zagrebu in Sisku transportov iz Slovenije, izzemši železniški promet, železniški material in 4 do 10 drugih vagonov. Navzlic temu pa direktna državnih železnic Zagreb ni objavila ograditve prometa. Vsled tega prihaja inozemska roba iz Madžarske na naše proge vzhodno od Zagreba in trajno zapira pot našim transportom.

4.) Državnim železnicam primanjkuje izvežbanega strokovnega uradništva, poduradništva in služitelstva. Še vedno pa zapuščajo osebo državno - železniško službo. To osebo je vseskozi miserno plačano, da ne more več obstati. Uprava državnih železnic tudi ni ničesar storila za nastanitev osebja. Na državnem kolodvoru v Zagrebu stanujejo železničarji že danes v več stotinah vagonov. Tudi v Dravljah pri Ljubljani je 35 vagonskih stanovanj.

5.) Počasno in nezadostno poslovanje državnih uradov je v smatni meri prispevalo

lo h katastrofi. Neugodno so vplivale tudi nenadne spremembe v carinskih tarifah, posebej pa še naglo menjajoče se odredbe devizne politike. Resortna ministrstva so odločala zgolj iz enostranskega svojega vidika, vsako zase, brez ozira na posledice, koje njih odredbe povzročijo v itak derutnem železniškem prometu.

6.) Da katastrofa, ki je že dejstvo, ne uniči trajno vsega gospodarstva v Sloveniji in da se taka katastrofa ne udeleži v vsej kraljevini, se morajo nemudoma storiti odločni ukrepi.

V tem smislu predlagamo in zahtevamo:

a) Da se takoj poskrbi za primerne življenjske pogoje železniškega osebja, uradništva, poduradništva, služitelstva in delavstva. Nemudoma se morajo regulirati njih denarni prejemki. Obenem se mora započeti smotrana akcija za nastanitev teh nameščenecv in njih rodbin.

Nujno potrebna je tudi nova enotna in moderna službena pragmatika, ki naj ustvari zopet red in zadovoljstvo pri železniških uslužbenih.

Nadalje naj železniška uprava skrbi za vzgojo naraščajo ter naj otvori vse potrebne strokovne šole.

b) Ne nasprotujemo projektu velike transverzalne Jadranske železnice, ki jo zahteva državni interes. Moramo pa odločno zahtevati, da se nemudoma poskrbi za saniranje obstoječih železniških linij, v prvi vrsti glavne žile, ki veže Zagreb z Beogradom in to počeniš z izgradbo državnega kolodvora v Zagrebu, ki nikakor ne odgovarja našim potrebam. Potem pa tudi obeh paralelnih in stranskih prog, ki vodijo proti centru države Beogradu. V tem zmislu pred vsem imenujemo kot za Slovenijo najvažnejše proge Buhinjci-Karlovac - Caprag in Dugoselo - Novska ter paralelno linijo Koprivnica - Virovitica-Slatina - Našice - Osijek. Te proge naj se ojačijo v gornjem stroju v tirih in prahlin, zgrade naj se potrebna umikališča, razširijo naj se važni kolodvori. Za dela je potrebno brez odlašanja vse potrebne kredite, zlasti je tudi skrbeti za to, da se v železniško službo zopet vrnejo inženjerji, ki so jo zapustili radi neznoznih nizkih prejemkov in radi pomanjkanja stanovanj.

c) Nemudoma naj se izdelajo, oziroma uzakonijo enotni službeni predpisi, enotni obratni pravilniki za vso kraljevino.

d) Nemudoma je ustvariti sporazum z upravo Južne železnice, zlasti naj se ugotovijo predpisi za inštruiranje transportov po linijah državnih železnic in Južne železnice. Nemudoma naj se otvori promet na progi Barcs-Virovitica in naj se omogoči vporaba proge Gyekenyes-Barcs, da morejo tovori iz Maribora preko Pragerskega - Gyekenyesa in Barcsa priti do Virovitice in tako do vzhodnih pokrajin kraljevine.

e) Odločno zahtevamo, da direktna v Zagrebu prvenstveno odpravlja domače transporte in da odklanja sprejemanje inozemskih transportov vse dotle, dokler niso razbremenjene zatrpane naše postaje in da ni omogočena odprema tovorov po naših linijah. Dokler ne morejo Zagreb d. k., Karlovac, Caprag, Sisak prevesti vso našo robo, toliko časa absolutno ne smejo transporti iz Madžarske prihajati na progo Zagreb - Sisak - Zemun, ki preprečujejo odpremo naših produktov. Dokler imenovane postaje niso odprte za tovrni promet iz Slovenije, naj direktna v Zagrebu takoj razglasi dejansko obstoječe ograditve prometa.

f) Nujno pozivamo vlado in zakonodajno skupščino, da brez odlaganja, v pravilnem spoznanju kritičnega stanja našega železniškega prometa, ukretna v smislu naših predlogov te neodložljive ukrepe. Apelliramo na Ministrstvo saobračaja, Ministrstvo financ, na Ministrstvo vojne in mornarice, na Ministrstvo trgovine in industrije, na Ministrstvo za šume in rudnike, na Ministrstvo poljoprivrede i voda, na Ministrstvo socialne politike in še posebej na g. ministra, ki načeljuje tem ministrstvom, da nemudoma posvetijo vse svoje moči odvrnitvi preteče definitivne katastrofe železniškega prometa in katastrofe našega narodnega gospodarstva. Pozivljamo jih, da nemudoma ustanovijo v cilju odvrnitve take katastrofe poseben interministerialni komite, ki naj poskrbi za udeležitev naših nujnih predlogov. Ta komite pa naj še nadalje skrbi za to, da ne bodo ukrepi posameznih ministrstev še nadalje obremenjevali železniške službe. Komite naj gleda na to, da upošteva odredbe posameznih ministrstev potrebe železniškega prometa in da te odredbe ne ustvarjajo vedno novih neprilik. Ne moremo pa, da ne bi še enkrat opozarjali na nujno potrebo za ekspeditivnejše poslovanje carinske uprave, ki že predolgo v nedopustni meri in nezakazovana ovira železniško službo.

g) Pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da revidira vozni red osebnih vlakov in da omeji brzovlake, ki preveč ovirajo tovrni promet, na neobhodno potrebni minimum.

h) Ponovno pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da potom strokovne ankete uredi dobavo premoga železniškim upravam tako, da ne odvzame industriji in drugemu konsumu neobhodno potrebne premoga. K tej anketi naj pritegne vsaj kot referente zastopnike premogokopov in poglavitnih konsumentov. Opozarjamo Ministrstvo, da je premogokop Sentianž že skoro popolnoma ukinil obnavljanje, ker ne more odpremiti niti malega dela redne produkcije.

i) Apelliramo na g. ministra saobračaja, da posveti vso pažnjo poslovanju Direkcije Zagreb, ki je zakrivila, da je vsa Slovenija danes dejansko brez železniškega prometa, da je čakata beda in obupa.

— Zborovanje mariborskih industrijev. Mariborska pokrajinska skupina Zveze industrijev je sklicala za 4. popoldne v Götzovo dvorano svoje člane in interese na javno zborovanje. Namen zborovanja, kateremu je predsedoval odvnetnik dr. Pipuš, je bilo posvetovanje za veliko manifestacijsko zborovanje Zveze industrijev, ki se med tem že vrši v Ljubljani. Razni govorniki, ravnatelj Križnič, Krejci, Steln, postajenačelnik Mohorko i. dr. so na podlagi konkretnih slučajev opozarjali na neizogibno katastrofo za vse naše gospodarsko življenje, ako vlada še dalje trpi dosedanje desolantne razmere v železniškem prometu. Stavili so se razni predlogi in nasveti ter se izvolili delegati za udeležbo pri manifestacijskem zborovanju v Ljubljani. Ker igra Maribor kot obmejno mesto, kjer so tovrni kolodvori prezaloženi z blagovnim tovorom, poleg Ljubljane — oziroma ker sprejema Ljubljana večji del tovara le od juga, Maribor pa glavni kontingent od severa, še večjo transitno vlogo, bi bilo na mestu, da se čimprej vpoštevajo predlogi postajenačelnika gosp. Mohorka. Po njem predlaganemu komiteu naj bi v najkrajšem času na večjem, celj javnosti pristopnem zborovanju javno opozorila na škodo, da vlada železniški upravi ne dovoli razširjenja mariborskih obmejnih kolodvorov. Pri sestanku mariborskih industrijev se je sklenila sledeča resolucija: 1.) Proga Zidan most - Beograd naj se vporabi za izboljšanje prometa. 2.) Na progi Karlovac - Ljubljana naj se izmenjajo stari, že gnili in trli pragovi z novimi. 3.) Postaje in križišča naj se proširijo. 4.) Draginja naj se pobija z vsemi sredstvi, naj se da večja pozornost morali železniškega osebja, naj se ima zadosti spretnega osebja, nesposobno osebje pa naj se pošlje nazaj, od koder je prišlo. 5.) Izdatki naj se krijejo iz prometa; ugodna lega naše zemlje naj se dobro izkoristi. 6.) Sestavi naj se mešana komisija iz osebja južne in državne železnice, industrije in veletrgovine, in ta naj preišče vzroke prometne zastoje.

— Sadna razstava v Celju, ki je bila določena za od 8. do 15. oktobra, se zaradi prekatkega roka odloži za 14. dni. Otvoritev razstave bo neprekinjeno v soboto dne 21. oktobra t. l., trajala bo pa 4 dni, torej do vstetega 24. oktobra. Prilave za razstavo se sprejemajo še nadalje in sicer do 15. oktobra. Sadije in drugi predmeti, ki so namenjeni za razstavo, morajo biti v Celju najkasneje do 18. oktobra zvečer. Prilave in sadije za razstavo naj se pošilja na naslov: Ožji odbor za sadno razstavo v Celju. — Opozarjamo sadjarje, da se v čim obilnejšem številu udeležijo razstave, ki naj pokaže svetu, kaj premore Slovenija zlasti z ozirom na lepo in trpežno zimsko sadije. Posebne pomena bo razstava za večje sadne producente, ki imajo zlasti letos veliko sadija na prodaj. Razstaveni odbor bo ukinil vse potrebno, da privabi na razstavo tudi zunanje sadne trgovce in jim tudi prihrili, da si ogledajo kakšno sadije lahko dobe pri nas, v kolikih množinah in da se prepričajo, kako ga znajo pripraviti za izvoz. Kdor količkaj more, naj pošlje na razstavo sadije, vloženo v predpisano posodo, kakor bi bilo pripravljeno za odposiljanje. Sicer pa opozarjamo vse razstavljalce, da se kolikor mogoče ravna po programu, ki je bil objavljen v »Slovenskem Sadjarju« št. 7 in 8 in po drugih časopisih.

IZVOZ ŽIVINE NA MADŽARSKEM.

— Budimpešta, 4. okt. Madžarska vlada je dovolila v interesu olajšave izvoza živine, da se lahko izvažajo živina iz vzhodnih komitatov kakor tudi meso na šopronski klavnicni zaklane živine od 6. oktobra brez posebnega dovoljenja.

Dopisi.

— Iz Bele krajine nam pišejo: Kmalu po prevratu je razburila Belo krajino vest o prodaji gozdov pri Črnomlju neki zagrebški židovski trdkvi. Vsi protesti občin in ljudstva niso pomagali. Danes razburja belokranjsko ljudstvo vest, da kupuje največje gozdove, ki reprezentujejo večmilijonsko vrednost, neki češki Nemec v čisto špekulacijske namene. Kakor čujemo, je okrožni urad za agrarno reformo prvo pogodbo med Kühnelom, sedanjim posestnikom, in Hoffmannom zbog nekaterih nepravilnosti razveljavil. Hoffmann je bil zato primoran skleniti drugo pogodbo. Posestnik Kühnel, ki je star že 83 let, izjavlja sedaj, da mu je bil podpis na tej pogodbi izsiljen. Koliko je na stvari resnice, bo dognala pravda, ki je nastala med Kühnelom in Hoffmannom. Hoffmann je tudi navzel javnosti, da kupuje gozdove za premogokopno družbo v Belikrajini, kar pa ne odgovarja resnici, ker je moral vodstvo te družbe zapustiti. O narodnosti Hoffmanna se je že mnogo pisalo, zato tega ne bomo ponavljali. Opozarjamo vse merodajne faktorje, zlasti pa ministrstvo za agrarno reformo, da vlada med ljudstvom veliko razburjenje. Nismo proti prodaji teh gozdov, ker je potrebno, da preidejo v ljudske roke, toda ljudstvo mora od njih kaj imeti. Saj to je tudi namen agrarne reforme in ne, da židovi izjemajo ljudstvo.

— Iz Loške doline. Tukajšnji lesni trgovci so postali vsled padca italijanske lire malo nervozni. Toda, ko prebole to krizo, bo zopet vse dobro. Lesna trgovina se kljub temu krasno razvija. Dobro in v interesu vsega tukajšnjeja osobito delovnega ljudstva, kakor v interesu producentov, bi bilo, ako bi se tu v Loški dolini ustanovilo kako podjetje lesne produkcije, da bi se izvažal že izdelan material, ne samo surovino. Vsi, ki imate denar in podjetnost, ogledite si velikanske komplekse gozdov, iz katerih bi se lahko dobivale velikanske množine vsakovrstnega lesa. Tovarna za stavbeno ali pohištveno mlinarstvo bi tu imela mnogo posla.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1922.

— **Odgovor.** V svoji polemiki proti glavnemu uredniku »Slovenskega Naroda«, gu. Rastu Pustoslavski zaradi njegovega izstopa iz demokratske stranke si »Jutro« zopet privoščil nekaj izpadov proti moji osebi. Tudi teh izpadov obilje je netočnost, napačne premise, ki iz njih delajo svoje logične zaključke. Predvsem naslov: »Zadeva dra. Ravniharja«. Kakšna moja zadeva? Pravilno se mora glasiti, zadeva dejanskih voditeljev slovenskega dela JDS, ki je imela za naravno posledico moj utemeljeni in splošno odobravljeni izstop iz načelstva. — Na zbor zaupnikov JDS, to ponavljam, nisem dobil vabila. Tajništvo je bilo razglasilo, da brez vabila ni dostopa na zborovanje. Umevno je, da nisem hotel riskirati, da se me pri vstopu zavrne. Ne glede na to se mi ni hotelo, da bi se pustil prevpiti od zborovalcev, ki jim je bilo sugerirano, da je za vsako ceno izreči zaupnico dejanjem, ki sem jih smatral za nepravilna ter nesoglasna s programom in disciplino stranke. Prav zagledal sem tudi odklonil razsodišče v Beogradu, ker sem bil informiran, da je bilo tudi tam že vse pripravljeno, da se moje stališče ne odobri. Ni moja naveda, da bi komu vsiljeval svoje prepričanje ter vplival nanj, da bi je vzprejel za svoje. Vztrajam pri tem, kar smatram za dobro ali za slabo, četudi ostane začasno sam s svojim naziranjem. Čas pokaže, kdo ima prav. — **Dr. Ravnihar.**

— **Ostentiva.** »Jutro« je po dnehi težke potrtosti zopet dobilo korajžjo. V uvodnem članku, ki v njem razmotriva, zakaj razpada JDS v Sloveniji, piše: »...naravnost političen samomor pa značilno lokalne politične grupacije. Ki nastajajo navedno po mimoidečih uspehih demagogije, uprizorjene ponajveč radi osebnih ambicij nediscipliniranih lokalnih vodilnih.« Ni treba, da je člankar temu stavku še pripisal imena oseb, ki nje meri. S prstom jih otipelješ. Ako bi sedaj kdo primerno in po zaslugi njemu reagiral na taka izvajanja, pa bi ga čisto gotovo zadelo »Jutrovo« očitjanje, da je pričel boj, da žali in da greši proti dostojnosti. Za danes to samo konstatujem. Ampak en stavek podpisemo z obema rokama: »Le stranka, ki jo tvorijo disciplinarni borci, lahko dosega uspehe.« Res je, in mi še pristavljamo, dvojna nesreča za stranko, ki v njej rušijo disciplino njeni lastni voditelji. Kaj takega si niti ne more privoščiti stranka, ki ima za pristaše ljudi brez volje, slepo korakajoče za svojimi vodniki. V stranki pa, ki se ponaša, da jo tvori inteligencija, ljudje lastne volje in ustaljenega političnega mišljenja, mora nedisciplinirano vedenje voditeljev, protivno programatičnim načelom stranke, vzbuditi reakcijo. Zamenjati se pravi učinek z vzrokom, ako se potem le-ta očita nediscipliniranost. Nasprotno, znake je to, da je v stranki mnogo zdravega jedra, ki noče zapasti gnilobi. Naravni proces ozdravljenja je, ako se to zdravo jedro, kadar ni drugače mogoče, odloči od svoje nezdrave okolice. Mogoče, da je za trenutek to le »lokalna politična grupacija«. Prav tako pa smo prepričani, da sta tej »grupaciji«, ako ostane dosledno pri svojih zdravih načelih, zajamčena razvoj in porast do močne velike stranke, kakršno smatra za potrebno. — »Jutro«.

— **Minister Pucelj v Metliki.** Po poročilih iz Beograda odpotuje danes pojedelski minister Ivan Pucelj v Metliko.

— **Imenovanje generala Dokića.** Dosedanji komandant dravske divizijske oblasti Giorje Dokić je imenovan za predsednika izpraševalne komisije za štabne oficirje v Beogradu. General Dokić nastopi v kratkem času svoje novo mesto.

— **Novi poveljnik dravske divizijske oblasti.** Po poročilu iz Beograda je za poveljnika dravske divizijske oblasti imenovan artiljerijski polkovnik Milan Vučković. Novi poveljnik je izvrstni artiljerist. Ves čas vojne je služil v artiljerijskih polkih na fronti. Za časa Aleksandra Obrenovića je bil več let ordonancijski oficir. Sedaj je načelnik artiljerijskega oddelka v Sarajevu.

— **Važne spremembe v naši generaliteti.** Po poročilih iz Beograda so bile v generaliteti naše vojske izvršene važne spremembe. Namesto dosedanjega komandanta II. armijske oblasti generala Marka Milosavljevića je imenovan dosedanji poveljnik III. armije in bivši komandant Dravske divizije general Krsta Smiljančič. Na njegovo mesto v Skoplju pride general Panta Gručić, dosedanji poveljnik dunavske divizije. Za komandanta jadranske divizijske oblasti je imenovan polkovnik Miloš Stanković. Za komandanta dunavske divizijske oblasti je imenovan general Zečević.

— **Važne železniške prometne konference v Mariboru.** V Mariboru se vrši med zastopniki žel. uprave Nemčije, Avstrije in Jugoslavije konferenca, ki bo velikega pomena za mednarodni promet. Namen posvetovanj je namreč, znenostaviti osebni in prtljažni promet med Jugoslavijo, Avstrijo in Nemčijo, tako da odpadejo vse dosedanje ovire pri vstopovanju iz ene v drugo državo. Tako mednarodni dogovori so obstojali že preje med različnimi državami, tako da si je potnik n. pr. v Ljubljani lahko kupil vozni list in prtljažni list za vso vožnjo n. pr. v Berlin, dočim je sedaj za potnika že v Gradec prava križeva pot.

— **Naredbe, ki so dobile zakonito veljavo.** »Službene Novine« z dne 25. t. m. priobčjujejo seznam onih začasnih zakonov, uredb, ukazov in rešitev v resoru ministrstva notranjih del, ki so v smislu člena 130. vidovanske ustave dobile zakonito veljavo. Med drugim so dobile te navedbe pokrajinske vlade za Slovenijo zakonsko moč: Naredba z dne 3. februarja 1919. o ustanovitvi policijskega komisariata v Mariboru, naredba z dne 15. decembra 1919., s katero se spreminjajo določbe o kazenskem postopanju političnih oblasti, naredba z dne 20. avgusta 1920. o ustanovitvi in delokrogu policijskega oddelka v Celju in Ptuj in naredba o pridobitvi in izgubi državljanstva kraljevine SHS potom opcije z dne 25. junija 1920. Na ta način je tudi uzakonjen razpis z dne 14. novembra 1919. o proklamaciji 1. decembra za državni praznik.

— **Zdravniška vest.** Primarij kirurškega oddelka ljubljanske bolnice dr. Josip Stojke je imenovan za primarija in operaterja na splošni bolnici v Ptuj.

— **Prijatelji Korošcev!** Udruženje Korošcev priredi v soboto dne 7. t. m. ob 20. zvečer v dvorani pri Lozariju Grafenauerjev večer v spomin plebiscita. Na sporedu godba, govori, družben večer. Brez vstopnine. Prostovoljni prispevki v prid društvu se hvaležno sprejemajo. Pridite in pokažite, da ima Koroška še prijatelje!

— **Koroški Nemci proslave 10. okt.** Koroški Nemci pripravljajo velike slavnosti ob drugi obletnici koroškega plebiscita. V Celovcu prirede svečanost s koncertom v nedeljo 8. okt. v veliki dvorani glasbenega društva. Glavna svečanost bo 10. okt. v Velikovcu. Šole bodo te dni zaprte. Tudi oblasti in uradi in privatna podjetja bodo praznovali ta dan. Nemci agitirajo za čim največjo udeležbo pri slavnostih. Tudi v Borovljah in drugih krajih Rožne doline prirede svečanosti.

— **Inspektorat finančne kontrole.** Obilastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani je z večerajšnjim dnem začel poslovati ter je s tem dnem prevzel od delegacije ministrstva financ v Ljubljani, nadalje od finančnih okrajnih ravateljev v Ljubljani in Mariboru vse osebne, ekonomske in administrativne posle finančne kontrole.

— **Povišanje draginskih dokladov orožnikom.** Finančni minister je sprejel predlog ministra notranjih del o zvišanju draginskih dokladov orožnikom. Draginske doklade bodo že te dni tako povišane, da orožnikom ne bo treba več trpeti pomanjkanja. Poleg tega je orožniško poveljstvo poskrbelo tudi za to, da se orožnikom pomaga z organiziranjem menaž po postajah, ki bodo dobile primerne olajšave.

— **Pravilnik za izvršitev stanovanjskega zakona** bo objavljen koncem tega meseca. Te dni razpošiljajo pravilnik v definitivni redakciji v pregled vsem ministrstvom, pokrajinskim vladam in drugim korporacijam.

— **Mestni popisovalni urad** ostane v soboto radi sražanja prostorov za stranke zaprt. Izvzeti so le nujni slučaji.

— **Mestna zastavljalnica** ima tomesčno dražbo februarja 1922 zastavljenih predmetov 12. t. m. popoldne.

— **Za »Družbo sv. CM.«** sta darovala Fran in Roza Krapež mesto cvetja na grob pokojnega predsednika viš. dež. sodišča g. Kavčnika, ki je bil dolga leta stalen gost v njih kavnari, znesek 800 K.

— **Cvetični dan v prid Akademskemu društvu jugoslov. tehnikov** v Ljubljani prirede v nedeljo dne 8. oktobra ljubljanski tehnični akademiki. Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov je strogo strokovno in ima namen izobraževati svoje člane (ki pripadajo vsem oddelkom tehniške fakultete ljubljanske univerze) v tehniški stroki s tem, da vzdržuje knjižnico (ki šteje t. č. nad 1000 tehniško strokovnih knjig), prireja znanstvena predavanja, diskuzije in poučne izlete ter daje društvom kot bodočim inženirjem priliko seznaniti se s svojim socialnim stališčem v življenju. V današnjem razmerah si tehnik akademik ne more iz lastnih sredstev nabaviti ves, za študij neobhodno potreben študijski material v ožjem in širšem smislu besede in je strokovno društvo, ki se ima boriti s težkim denarnim položajem, poklicano nuditi dijaštvu gnotne olajšave pri strokovnem študiju. Dijaštvo, uverjeno, da najde pri prebivalstvu bele Ljubljane umevanja za

svoje težnje, prosi za velikodušno naklonjenost na cvetličnem dnevu.

— **Strela zasnila požar.** Strela je udarila dne 30. septembra v zidnico vinogradnika Zemljica pri Ljutomeru. Poslopje se je vžgalo in pogorelo z vsemi hlevi vred do tal. Škoda znaša več 100.000 kron in je samo deloma krita.

— **Pogrešan Gustav Baldauf,** ravnatelj d. d. »Pionier« v Zagrebu, odkoder je odpotoval dne 3. oktobra v Ljubljano. Od tu je pisal svoji ženi, da hoče izvršiti samomor in da ga ne bo več našla med živimi. Baldauf je velike postave in ima počasane lase na prečo. Obleden je v temnosivo obleko ter ima na glavi črn klobuk. Kdor ga izsledil prejme 5000 kron nagrade.

— **Vlom v Šiški.** Dne 28. septembra je bilo vlomljeno pri Ivani Vidmajer v Zgornji Šiški in odneseno raznih predmetov v skupni vrednosti 20.000 kron.

— **Velik vlom.** Dne 29. septembra so neznan storilec vlomili v trgovino Ludvika Koširja v Prokopi. Tatovi so deloma izpraznili vso trgovino in odnesli za 43.800 kron raznega manufakturnega blaga.

— **Hrepenenje po teti.** Brata Hinko in France sta bila pridna in poštena delavca. S poštenim delom sta si hotela toliko prihraniti, da bi odpotovala na Westfalsko, kamor ju je gnalo neutešljivo hrepenenje po teti. To hrepenenje je pa postalo tako elementarno, da sta postala naravnost omamljena na denar in sta skušala na lahek način priti do večje svote. V mlekarni Gospodarske zveze sta pred enim mesecem sicer na srečen način odnesla 120 kg sira. A sedaj je bilo vprašanje kako ta sir spraviti v denar. Vedela sta, da je velika nevarnost, če ga prodasta v Ljubljani. Pred nekako tremi tedni sta odpotovala v Zagreb ter tam začela ponujati sir. Imela sta ga okoli 60 kg. Toda zviti Zagrebčani so ju povsod izpravevali po izvoru tega sira. Odgovora nista mogla dati in končno vidič, da je ta kupčija nevarna, sta odpotovala peš iz Zagreba zopet v Ljubljano. Pridno sta delala. Mesto boljše hrane sta pa jedla samo sir, da bi si tudi na ta način prihranila za potne stroške na Westfalsko. Hrepenenje po teti pa je zopet postalo tako močno, da sta začela branjevjam prodajati sir. Prva kupčija se je posrečila, pri drugi kupčiji pa ju je zalotil stražnik. Odkrito sta povedala, kje sta dobila sir. Na policiji sta pa tudi izjavila: »Hotela sva videti teto na Westfalskem.

Kultura.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA.

Nedelja 8. okt.: R. U. R. Izv.
Ponedeljek 9. okt.: Hlapci Red D.
Torek 10. okt.: Zaprt.
Sreda 11. okt.: Jack Straw Izven.
Četrtek 12. okt.: Romantične duše Red C.
Petek 13. okt.: Jack Straw Red E.

OPERA.

Nedelja 8. okt.: Prodana nevesta Izven.
Ponedeljek 9. okt.: Zaprt.
Torek 10. okt.: Triptychon Red E.
Sreda 11. okt.: Zaprt.
Četrtek 12. okt.: Lakme Red A.
Petek 13. okt.: Zaprt.

— **Romantične duše.** Danes v petek, dne 6. t. m. ob osmih zvečer se vrši premiera drame iz Cankarjeve zapuščine »Romantične duše«. Drama je vestno pripravljena. Režijo vodi g. Skrbinek. V glavnih vlogah nastopajo g. Juvanovca, Vera Danilova, Rogozova, Skrbinek, Peček in Zeleznik. S tem je uvrstilo naše dramsko gledališče v svoj repertoar zadnje še neizvajano Cankarjevo delo.

— **Družba igralcev gledališča »Deveta dežela«** priredi 2 predstavi v soboto 7. in nedeljo 8. t. m. v dvorani hotela Tivoli z začetkom ob pol 9. uri. Razine priljubljenih točk prejšnjega sporeda (Zbor Zajcev, »Salome« in dr.) izvaja gledališče še sledeče novitete: »Gamine charmanter« — pariška slika; »Pierrot in Kolombina« — poljska; »Naj le doni ta stari valček« in dr. Sodeluje tudi igralec prejšnjih cesarskih Petrogradskega in Moskovskega opernih gledališč g. X.

— **Češkoslovaška - jugoslovanska Liga** odbor v Bratislavi priredi v četrtek 5. t. m. v veliki dvorani vladne palače predavanje J. Hlilka o Jugoslaviji s fotografiranimi slikami. (Beograd, Črna gora, Bosna, Hercegovina in Dalmacija) kot predgovornik nastopi univ. prof. dr. Rath. Liga priredi v zimskem času več predavanj in večerov.

Glasbeni vestnik.

— **Valerija Kratinova,** profesorica na Dalcroze-jevem zavodu v Hellerau, priredi v soboto, 7. oktobra 1922 ob 20. v dvorani Filharmonične družbe »Večer dramatičnih plesov«. Prireditelj obeta biti jako zanimiva ker gđ. Kratinova izvaja tudi ples brez glasbe, kar je za ljubljansko publiko nekaj novega. Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice.

Sokolstvo.

— **»Ljubljanski Sokoli.«** Na godovanju St. Viške France se je nabralo za stavb. sklad ljubli. Sokola Din. 46.—

— **Dramatični odsek »Sokola«** na Viču otvori letošnjo sezono v nedeljo, 8. oktobra in vprizori znano veseligr »Charleyeva teta«. Podrobnosti so razvidne na lepakih.

— **V Sokolskem domu v Domžalah** se vrši v nedeljo dne 8. t. m. ob 7. uri zvečer vinska trgatev. Domžalci in okoličani, ki se hoče razvedriti in zabavati, udeležite se v kar največjem številu te prireditve! Zdravo!

— **Sokol v Škofji Loki** priredi v nedeljo, 8. oktobra v Sokolskem domu družabni večer. Pričetek ob 20. uri.

Najnovejša poročila.

Podpis premirja v Mudaniji.

— **Pariz, 5. oktobra.** (Izv.) »Chicago Tribune« javlja iz Pere, da je bil snoči okoli 6. zvečer podpisan protokol o premirju med zavezniki in angorsko vlado. Protokol je bil podpisan na francoski vojni ladji »Edgar Guinet«. Po tem sporazumu ima Grška izprazniti zapadno Trakijo tekom 10 dni. Do podpisa definitivnega miru zasedejo Trakijo zavezniške čete.

— **Smirna, 5. okt.** (Havas.) Temeljne točke v Mudaniji doseženega sporazuma med zavezniki in Ismet pašo so: 1.) Medsebojna izpraznitev nevturalne cone ob Dardanelah. 2.) Zavezniki še nadalje ostanejo pod dosedanjimi pogoji v Carigradu. 3.) Grki imajo tekom devetih dni po notifikaciji sporazuma izprazniti Trakijo. 4.) Upravo vzhodne Trakije prevzamejo nacionalisti. 5.) Zavezniki določijo 10 km široko nevturalno cono na obeh bregovih Marice. Upravo zapadne Trakije varujejo zavezniški. 6.) Store se potrebni koraki, da se omogo-

či nacionalistom zasedba vzhodne Trakije. 7.) Zavezniški store v Atenah demaršo, da tudi izsilijo izvršitev sporazuma.

Grška delegata sta izjavila, da nimata obsežnih pooblastil za podpis sporazuma. Za nadaljna navodila morata zaprositi.

— **Pariz, 5. okt.** (Wolff.) Dopisnik »Chicago Tribune« v Peri javlja svoje-nu listu: Na krovu francoske bojne ladje »Edgar Guinet« podpisani vojaški protokol sporazuma vsebuje šest členov. Prvi trije členi zadevajo Trakijo, nje izpraznitev, nje meje in nje površine. Četrty člen razpravlja vprašanje nevturalne cone, peti izpraznitev Carigrada in šesti vsebuje določila o »krepih, ki bi bili storjeni proti Grkom, če bi odklonili zahteve protokola. Dalje pristavlja dopisnik, da vkoraka kemalistična armada v Trakijo šele tedaj, ko bo sklenjen mir.

Konsolidacija Češkoslovaške.

STABILNOST ČEŠKOSLOVŠKE DRŽAVNE POLITIKE. — REKONSTRUKCIJA ČEŠKOSLOVŠKE VLADE.

— **Praga, 6. okt.** (ČTK.) Ministrski predsednik dr. Beneš je po današnjem izredni seji ministrskega sveta podal predsedniku Češkoslovaške republike demisijo kabineta. Predsednik dr. Masaryk je demisijo sprejel in poveril začasno vodstvo državnih poslov dosedanjim vladim. Tekom prihodnjih dni je pričakovati imenovanja nove vlade. Za ministrskega predsednika bo imenovan agrarni poslanec Švehla. Dr. Beneš še nadalje obdrži portfelj zunanjega ministrstva.

— **Praga, 6. okt.** (Izv.) Agrarni »Venkov« v daljšem članku piše o programu in nalogah nove konsolidirane vlade. Med drugim naglašja, da bo novi kabinet Švehla predstavljal parlamentarno vlado v pravem smislu besede. Vlada je sestavljena iz najodličnejših oseb raznih političnih strank. Vlada ne bo provizorna, temveč stabilna, ker so v njej zastopane vse udružene češkoslovaške stranke. Kabinet Švehla bo predstavljal stabilnost državne politike.

— **Praga, 6. okt.** (Izv.) V najkrajšem času sledi oficijelna objava o sestavi kabineta Švehla. »Narodna politika« pa je v večerajšnji večerni izdaji že objavila ministrsko listo, ki odgovarja verjetnosti. Kabinet Švehla bo sestavljen tako-le: ministrski predsednik Švehla, zunanji minister dr. Beneš, notranji minister Malypetr, narodna obramba Udržal, pravosodni minister Polansky, finančni minister dr. Rašín, prometni minister Stříbrný, minister za pošto in brzojav dr. Franke, prometni minister Bechyně, pojedelski minister dr. Hodža, trgovinski minister dr. Novák, minister za javna dela Vrbka, minister za socialno skrb Habrman, minister za zdravstvo dr. Šramek, minister za prehrano Tučný, minister za izenačenje zakonov dr. Markovič in minister za Slovaško dr. Kallay. Posamne stranke v novem kabinetu bodo zastopane: agrarci 5, socialni demokrati in narodni socialisti po 4, narodni demokrati in Slovaki po 2 ministra.

Bolgarska.

NEVTURALNOST BOLGARSKE.

— **Sofija, 5. oktobra.** (Izv.) Z ozirom na izjavo grškega revolucionarnega odbora, da se tudi z oboroženo silo upre zasedbi zapadne Trakije po kemalističnih četah, je bolgarska vlada sklenila v slučaju konflikta ohraniti popolno in strogo nevturalnost. Minister pravde Janev je zadnje dneve v spremstvu zastopnika ministrstva zunanjih del nadzoroval vse obmejne oblasti, če strogo izvršujejo vladine navedbe in predpise.

MANIFESTACIJA MAKEDONSKIH BEGUNCEV ZA AVTONOMIJO TRAKIJE.

— **Sofija, 5. okt.** (Izv.) Makedonski begunci so včeraj priredili velik manifestančni shod za avtonomijo Trakije. Shoda se je udeležilo okoli 30.000 ljudi. Razni govorniki so predvsem naglašali politični pomen avtonomne Trakije, kakor tudi nje gospodarsko važnost za sosedne države. Avtonomna Trakija bi bila garancija za mir na Balkanu. Shod je dalje manifestiral za svobodni izhod Bolgarske na Egejsko morje, kakor so to objubile vesilesi I. 1919 v Parizu. Sprejeta je bila resolucija, ki naglašja proglašenje avtonomne zapadne in vzhodne Trakije pod zaščito Društva narodov. Protestista dalje proti sedanemu režimu v Trakiji, ki se vodi na škodo celokupnega prebivalstva. Po končanem shodu so makedonski begunci, ki jih je na Bolgarskem okoli 50.000, od-

šli pred poslopja zavezniških poslanstev, kjer so bile prirejene ovacije. Poslanikom Francije, Anglije, Italije in Amerike so bile izročene na shodu sprejete resolucije.

POLITIČNA SITUACIJA NA BOLGARSKEM.

— **Sofija, 5. oktobra.** (Izv.) Za 10. t. m. pričakujejo povratka predsednika Stamboliškega iz Zeneve. Narodno sobranje prične prihodnje dni z izrednim zasedanjem, tekom katerega ima sprejeti vladni načrt zakona o zaščiti države in pa načrt zakona o ljudskem glasu. V zvezi obtožbe bivših ministrov vojnih kabinetov od 1912. do 1918. Opozicijski blok skuša z vsemi sredstvi doseči, da bi narodno sobranje ne sprejelo gornjih zakonov. Vlada pa je na drugi strani odločena, da izpolni resolucije zemljedelskega kongresa v Trnovu.

AKCIJA BOLGARSKE VLADE ZA AVTONOMNO TRAKIJO.

— **Sofija, 5. oktobra.** (Izv.) Vsa bolgarska javnost je sedaj izključno zainteresirana na vprašanju avtonomije Trakije. Oficijelni krogi, tisk in vsa politična javnost brez razlike stranke vodijo živahno kampanjo, da bi se dosegla avtonomija Trakije. Bolgarska vlada je započela akcijo, da prepriča svoji sosedji Jugoslavijo in Rumunsko o velikem političnem in gospodarskem pomenu tega vprašanja. Bolgarska vlada po svojih izjavah skuša prepričati svo javnost, da bi bila avtonomna Trakija najboljša garancija za mir na Balkanu in v vsej Evropi.

NERESNIČNA VEST O SPORAZUMU.

— **Beograd, 6. oktobra.** (Izv.) Vaš dopisnik se je tekom večerajšnjega dneva informiral v zunanjem ministrstvu glede resničnosti »Pravdine« vesti o podpisu sporazuma z Italijo. Vest je neresnična in ob 12. opoldne je bil izdan oficijelni dementi, ki veli: Od pristojne strani smo pooblašteni izjaviti, da je neresnična vest tukajšnjega lista »Pravdina« o podpisu sporazuma v zvezi izvršitve rapalske pogodbe. Netočna je tudi vest o reški državi.

ODSTOP CARIGRADSKÉ TURŠKE VLADE.

— **Pariz, 5. oktobra.** (Izv.) Po poročilih iz Carigrada je veliki vezir sklical parlament, da razpravlja o zahtevi angorske vlade, da mora carigradska vlada na korist angorski odstopiti ter ji prepusti upravo Carigrada. Angorska vlada namerava za Carigrad imenovati guvernerja.

— **Carigrad, 5. oktobra.** (Havas.) Veliki vezir Tevrik paša je sporočil angorski vladi, da je pripravljen se uklopiti zahtevam angorske vlade. Po želji vedilnih krogov v Angori ima odstopiti carigradska vlada na korist angorski, ki odpošlje svojega zastopnika, da prevzame upravo mesta.

Borzna poročila.

NAŠA KRONA V CURIHU 2.—

— **Zagreb, 6. oktobra.** (Izvirno.) Zalkhuček. Devize: Curih 11.71, 11.81, Pariz 4.765, 4.815, London 275.50, 280.50, Berlin 2.90, 3.20, Dunaj 0.0825, 0.09025, Praga 210.50, 213.50, Trst 268.—, 272.—, Newyork 62.50, 63.50, Budimpešta 2.57, 2.72, Valute: dolar 61.—, lire 264 268, češke krome 207.50, 210.50 avstrijske krome 0.0885, francoski franki 4.715, 4.765.

— **Curih 6. oktobra** (Preko Dunaja) Predborza Zagreb 2.0125.

— **Curih, 6. oktobra.** (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 2.—, Berlin 0.25, Dunaj 0.0075, Budimpešta 0.22, Praga 18.20, Milan 23.—, London 23.65, Pariz 40.70, Newyork 23.—, Trst, 5. oktobra. Beograd 33.85, Berlin 1.16, London 103.45, Pariz 178.50, Praga 77.25, Curih 438.50.

— **Praga, 5. oktobra.** Beograd 43.—, Berlin 1.35, Milan 124.—, London 129.50, Newyork 29.50, Pariz 223.—, Curih 550.—

Turistika in šport.

— Objave T. K. Skala. Odbor kluba sporoča, da je otvoril svojo pisarno v hotelu »Tivolij«, ki je odprta vsak dan izjemni sobot, nedelj in praznikov od 17. do 20. ure. — Knjižnica posluje istotom vsak torek in petek od 18. do 19. ure. Prvo vrstni turistični čevlji za člane so došli in so na ogled v pisarni. — Odbor.

— Smučski naraščaj. Za prihodnjo zimsko sezono sprejme smučarski odsek T. K. Skala 20 dečkov in deklic v starosti 10—15 let, da se bodo vežbali v smučem športu. Vežbanje se bo vršilo pod strokovnim nadzorom in skrbnim varstvom. Smučti bo naraščaj prejel deloma brezplačno, deloma po zelo nizki ceni. Pouk se bo vršil praktično in teoretično ter se ob priliki zimskosportnega tedna prirediti tekma za naraščaj, prva te vrste pri nas. Prijave se sprejema do 1. novembra t. l. — Smučarski odsek T. K. Skala.

— Klub koles. in motocikl. »Ilirija« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 8. t. m. motocikl. in kolesarske dirke za hitrostno prvenstvo na progi 1 km in sicer dopoldne ob 10. na Dunajski cesti med 2 in 4 km. Popoldne ob 3. pa prvenstvo »Ljubljane« na Ljubljanski grad, štart pri Karloškem mostu ter po vozni cesti na grajsko planoto. Cilj v dnevno. Motocikl. se vrsti v kategorije kot pri 10 km. prvenstvu. Prijavnina za motocikl. Din 20, za kolesarje Din 2 se sprejemajo v klubovi kavarni »Prešerna« do sobote, 7. t. m. do 23. V služaj dežnega vremena se dirke prelože na poznejši čas.

— Še okraj o smrtni nesreči na Triglavu. Pišejo nam: V sobotni številki Vašega cenjenega lista sem čital obširno poročilo o smrtni nesreči na Triglavu, katere žrtve je bil naš mladenič, visokošol-

lec Kusy iz Prage. Prvi odstavek glede brezbriznosti oskrbnitva v Aljaževem domu podpisujem v vsem obsegu. Na tako važno postojanko pač spadajo osebe, ki se zavedajo svoje dolžnosti in ki imajo tudi srce za turiste. Kar pa se tiče pisma turistov iz Bohinja, sem mnenja, da bi bilo boljše, ako bi se ne bilo objavilo. — Predpogoj za izlet na Triglav so dobri čevlji in te je pokojni Kusy po izjavi domačinov imel, saj si je dal svoje sokolske čizme v Mojstrani dobro okovati; nahrbtnik za enodnevno turo na Triglav ni neobhodno potreben, prav tako tudi palica ne, potrebno je le, da vzame turist za vsak slučaj v žep malo prigrizka, v planinskih zavetjih pa dobi itak vse, kar srce poželi. Glavno pa je: zdrave noge! Ako pa nastopi ona neprodorna planinska megla, pa ne pomaga najbolj napolnjen nahrbtnik in najdaljša planinska palica nič. Da je ponesrečenec zgrešil pot na razpotju proti Kotu, ne bo držalo, ko je vendar ugotovljeno (?), da se je v vrh Triglava napotil po Bambergovu poti proti Luknji in tam tudi padel v prepad. Je pač žalostna resnica; planine so in bodo zahtevale svoje žrtve, tega ne bodo preprečili ne turisti, ne filistri.

Solstvo.

— Usposobljenostni izpiti za obče ljudske in za meščanske šole pred drž. izpraševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljskem) se pričnejo dne 3. novembra 1922 ob osmih zjutraj. Prošnje, ki naj bodo pisane na celi polji, naj se vpošljejo pravočasno potom okrajnih šolskih svetov, da bodo do 25. oktobra t. l. v rokah izpraševalne komisije. Odgovor na prošnje dobe le oni kandidati in kandidatkinje, ki k izpitu ne bodo pripuščen.

— Za severno obmejno šolstvo. Iz Maribora nam pišejo: Zanašajo se edino le na državno vzdrževalnico, so naša obmejna obrambna društva prepustila usodo obmejnega šolstva pač državi in šolski oblasti. Gledala so mirno, kako Avstrija še intenzivneje kot svojčas avstrijci ob meji vsa svoja šolska in narodna obrambna društva, ki vzdržujejo ob naši meji, na bivših naših tleh se posebej plačane učitelje propagatorje germanizacije. Poleg materialne podpore tekmujejo Avstrijci tudi s svojo moralno podporo. Vsako nedeljo roma na tisoče Avstrijcev do naše meje, obiskuje šole, prireajo se shodi, zabave, predavanja itd. Pa ne samo Avstrijci delajo tako; podpirajo jih v izdatni meri tudi naši Nemci, katerih »Volkstreue« jih je v zadnjem času gnala v takem številu preko naših mejnikov, da so morale naše obmejne oblasti seči po radikalni remedi. Pa vse to jih ni ustrašilo, ne zadržuje jih stroge kazni po tri mesece (prekoračenje meje brez dovoljenja), močnejši je njih »Volkstreue« napram Avstrijcem, nego »Staatsstreue« napram naši državi. Romanje od strani naših Nemcev na mejo in preko meje se vrši dalje, le previdneje kot prej in le še bolj intenzivno delujejo tudi med našim narodom ob meji (najbolji dokaz razmere pri Sv. Duhu na Ostrmem vrhu, kjer je prišla naša Ciril - Metodova šola v nemške avstrijske roke). Kaj se je od naše strani zgodilo? Ob priliki občnega zbora Jugoslovanske Matice lepi nasveti, poseti se severno mejo. Lepi nasveti in predlogi so ostali brez odmeva. Resneje se je trudila Ciril - Metodova družba v Mariboru. Toda indolencija je bila tako ukoreninjena, da so bila dosedanja zborovanja te družbe večinoma slabo obiskana. Še le ko se je za mariborsko strankarsko politiko brezbrizni zdravnik dr. Marinič osebno resno zavezal za stvar in je sam prepotoval našo mejo ter

videl žalostne razmere našega obmejnega šolstva, se je prebil led indolence. Družba je sklenila v prid obmejnemu šolstvu riskirati v nedeljo 1. oktobra v Narodnem domu veliko slavlje, ki je neprimerno dobro uspelo. Večkrat so bile dvorane Narodnega doma še bolj polne, a že dolge ne tako polne pravega navdušenja in zavesti namena prireditve. Slavje sta med drugimi odličniki počastila tudi g. okr. glavar dr. Lajncič ter g. župan Grčar, mnogo udeležnikov je bilo tudi od vnanjih krajev (Ruše, Slov. Bistrice). Sodelovala je godba in pevsko društvo »Drava«. Narodno gledališče je žrtvovalo za ta večer svojo predstavo »Običen clovek« ter jo brezplačno pridelilo na tem slavlju. Gostom je posebno imponirala »japonska« dvorana s šotori, narodno ženstvo je v polni meri storilo svojo dolžnost. Poleg vstopnice je gneto mnogo prispeval tudi srečolov in šaljiva pošta ter ceneno dobro vino z vinske razstave. — Zeleni je, da se sploh vsa obmejna obrambna društva, na čelu jim Ciril - Metodova, zopet ožive in ponosno pomoč in tolažbo na mejo.

Razne stvari.

• Neprijetno presenečenje. V nekem kopalšču v Ameriki v bližini West Pointa je dobila policija nesteto pritožb od mladih dam, katere je neki možki na samotnih cestah s silo poljuboval. Zvitil policijski šef se je podal sam na lov za poljubov želim neznanec. Obšel je svilen obliko in svilenogovorne in se našminkal po obrazu, da je izgledal zapeljivo kot najlepša dama in se podal na promenado »poljubov«. Ni trajalo dolgo pa je začutil na levem licu srčen poljub, za katerega pa se je stražnik zahvalil s par krepkimi »boksji«. Drzni atentator je kar obležal pod silno zahvalo in

pred sodiščem so ga še povrh tega zašili na 1000 dolarjev globo.

• Fantastična projekcija zgradbe v Moskvi. Po nekem poročilu »Izvestija« je predložil Kamenjev, predsednik sovieta v Moskvi, centralni vladi načrt zidanja ogromne stavbe, katere stroški bi znašali nič manj kot 14.000.000 zlatih rubljev. V načrtu je v sredini mesta zidanje ogromne »Palace dela« ki bo imela prostora za okoli 20.000 ljudi. Palaca bo razdeljena v štiri manjše in en večji oddelek. Stojb na najvišji na svetu. Prvi načrt je napravil arhitekt Sušusiev. Za definitivni načrt pa bodo povabljeni arhitekti celega sveta na mednarodno tekmovanje, za katero so že razpisane visoke nagrade. Prostor te ogromne stavbe bo obsegal površino 216.000 kvadratnih čevljev in se je v ta namen začel podirati hotel »Kontinental« in šest drugih poslopij. Z delom pa se prične pomladi leta 1923. Kakor se vidi imajo boljševiki še dovolj denarja.

Pouzorba.

— Zamenjal se je v sredo, 4. oktobra v večernem vlaku v vozu III. razreda na progi Ljubljana-Jesenice zelen za modri velour-klobuk in to na postaji v Radovljici. Gospod, ki mu je bil klobuk zamenjan, je baje vstopil v Medvodah ter se je pešal proti Jesenicam. Klobuk se dobi pri g. Jože Bogataju, klobučarju v Radovljici, proti izročitvi zamenjanega.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.

Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Kavarna „Jadran“

Turjaški trg št. 6
sprejme več abonementov na zanjutrnj po znižani ceni. 8411

Prodasta se

2 mesarska vozova, koleselj in slamo-
reznica. Ogleda se na Poljanski cesti
št. 21. v Ljubljani. 8407

Proda se nekaj pohištva.

Pohištvo se ogleda v trgovini Matej
Oršek, Kolodvorska ulica 26. 8412

Zenitna ponudba.

Inteligentna gospodična z gotovino, želi
znanja s starejšim trgovcem v svrhu
ženitve. Dopisi pod „Trgovca 8405“ na
upravo Slov. Naroda. 8405

Bukova drva

suha, se prodajajo na drobno in debelo.
Sp. Šiška, Reininghausova
gostilna 87. 8409

Kupim pletilni stroj.

Ponudbe na H. TOMC, Sv. Jakoba trg
št. 8, Ljubljana. 8413

Spretna prodajalka

dobro izveščana v trgovski stroki,
z večletno prakso, išče mesta za takoj.
Naslov pod „Spretna prodajalka 8406“
na upravo Slov. Naroda. 8406

Sprejme se

več gospodov na dobro meščansko hrano,
mesečno 1500 kron. Obdobje se ob
12. in 14. Vpraša se Krakovska ulica 35.

Na stanovanje in hrano

v sredini mesta se sprejme dijak. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 8422

Proda se drogerija

izborno vpeljana, v večjem kraju Slovenije. Potrebni kapital
700.000 Dinarjev. Vzrok družinske zadeve. Reflektanti se prosijo,
da vpošljejo svoje naslove pod „Drogerija“ na anončno družbo
Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

„LIMIN“ TVORNIKA KOVINSKEGA BLAGA SARAJEVO

Specialiteta: čežlji za konje in govedo,
razni okovi, zapornice (žabice), patentne
ključavnice itd.

V zalogi in naprodaj ima večjo partijo
pločevinastih škatelej
za kremo za čevlje, lakiranih, brez napisa.

Nagrade 6 m³ drv

in tudi več onemu, ki mi odda prazno
sobo, po možnosti s kuhinjo, v sredini
mesta. Ponudbe pod „Drva 8385“ na
upravo Slov. Naroda. 8385

Prostovoljna javna dražba

se vrši v nedeljo, 8. oktobra ob 2. po-
poldan na Glinah, gostilna Amerika.
Prodajalo se bo: kočija in več drugih
voz, 2 konja, več divanov in drugih
predmetov. 8446

Knjigovodja

perfekten, sprejme službo za takoj,
najraje v lesni stroki. Ponudbe pod
„Bilancist 8311“ na upravo Sloven.
Naroda. 8311

Proda se

popolnoma nov, še ne rabljen pisalni
stroj Remington, model 10, s slovensko
abecedo. Cena po dogovoru. Ponudbe
pod „Remington 8301“ na upravo Slov.
Naroda. 8301

Krasna stavbena PARCELA

blizu kolodvora v Sp. Šiški, pripravna
za vsako trgovino, se prodaja. Dopisi:
„Prilika — poštnoizlože Domžale“.

Prodajam lepo bišo

z vrtom v Drav. jah št. 26. Stanovanje,
tako na razpolago. Kremžar Alojzij.

Gosli podučuje

bivši učitelj „Glasbene Matice“ po naj-
nižjih cenah. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 8322

Samostojen knjigovodja

za pripravo bilančnega zaključka ali vo-
denja knjig ali za samostojno kore-
spondenco italijansko, francosko, angle-
sko, srbohrvaško, išče za popoldanske
ure postaja ali tudi dela za dom, kakor
tudi prevajanje iz ali v imenovane jezike.
Honorar zelo zmeren. — Ponudbe pod
„Bilanca 8320“ na upravo Slovenskega
Naroda. 8320

Pse

vse čistopisne, prodajam. Renomirni,
luksusni, lovski, salonski, športni, ču-
vajni in varstveni ter policijski psi.
Prevzemam jih tudi v dresuro. Do-
pisi na Rudolf Knapp, Hundehandlung
St. Veit a. Glan, Kärnten, Avstrija.

Prva špecialna trgovina z rokavicami in parfumi

nudi:
najnovejšo modno
specialne rokavice
za dame in gospode
v vseh najlepših bar-
vah, kakor tudi črne
in vsa barvna naj-
boljše vrste nogavice.

Najfiništi pristni francoski parfumi.

Najboljše vrste kolinske vode.

Eau de Cologne

O. Bračko, Ljubljana.

Dunajska cesta šte. 12

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zakonski par

brez otrok, išče mebljeno sobo, če
mogoče s posebnim vvhodom. Ponudbe
pod „R. 8424“ na upravo Slovenskega
Naroda. 8424

Nemeblovan kabinet

v sredini mesta, z električno razsvet-
ljavo in posebnim vvhodom, se odda
takojskemu gospodu. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 8307

Vzgojiteljica učiteljica

ki bi poučevala tudi klavir in petje, išče
službo v mestu ali na deželi. — Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 8375

Potrebujem služavku

koja može stupiti odmah; plata dobra,
hrana i stan. M. P., Mestni trg 6/L

Soba

se išče za gospoda proti dobremu pla-
čilu. Ponudbe na poštni predal št. 102
Ljubljana. 8316

Parcela

ob progi južne železnice, ne daleč od
glav. kolodv., 2200 m² velika, vodovod
in električni tok na razpolago, posebno
za industrijsko podjetje pripravna, se
ceno prodaja. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 8315

Umetnica in režiserka

svetovne filmske industrije želi sodelo-
vanja pri tujaknji filmski industriji. —
Dopisi pod „Reprezentanca“, poštno-
izlože Mengeš. 8330

Gospod

na uglednem stališču, s soprogo, brez
otrok, išče dve čisti mebljeni sobi s
kopalnico, samo pri boljši obitelji. Po-
nudbe pod „Dve sobi 8333“ na upravo
Slov. Naroda. 8333

Pohištvo

iz trdega in mehkega lesa ter različne
moderne pisalne mize imam vedno v
zalogi po solidnih cenah. Sprejem
vajejca v mizarstvo obrt. MATILJA
ANDLOVIC, zaloga pohištva, Vidov-
danska cesta 6. (preje Radekega c)

PARCELA pod Tivolijem

pripravna za lepo vilo z vrtom, se
prodaja. Natančneje se poizve pri anončni
družbi Aloma Company, Ljubljana, Kon-
gresni trg 3. 8348

Trebam dobro, vridnu i poštnu

kuću ili djevojku ili ženu,
koja bi nastupila odmah za kućne
poslove, to jest KUHARICU; kao
sprematelj sobe i voditelj gospo-
darstva. Obratiti se na adresu
GROZDIĆ, Bjelovar. 8403

Blago za prevleko divanov in drugega
pohištva v veliki izbiri, dalje različno
platno in jute za tapetnike, sediljaje
i t. d. priporoča tvrdka

A. & E. Skabernè

Čiščenje
odpadkov dragih kovin z optiki in smet-
ni vred (Gekratz) prevzema na novo-
vstanovljena tvrdka. Nakup in prodaja
surovega zlata in srebra.

J. Augustin,
Ljubljana, Sv. Jerneja cesta 231.

Uradnica

večja vseh pisarniških del s prakso,
išče dela za popoldanske ure. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 8428

Stanovanje

s 3 sobami in pritliklami v Celju se
zamenja z enakim stanovanjem v Ljub-
ljani. Ponudbe na upravnishvo Sl. Na-
roda pod „Ljubljana—Celje 8426“.

Na stanovanje in hrano

se sprejme več boljših gospodov ter
gospodičen v novo zgrajeni vili z
električno razsvetljavo. Kje, pove upr.
Slov. Naroda. 8429

Proda se lepo posestvo

ki meri 40 oravov, oddaljeno tričrt ure
od Zel. postaje Rimske toplice. — Cena
150.000 Din. — Več se poizve pri g.
Krehu, gostilna pri Stari pošti, Rim-
ske toplice. 8427

Za učenca v trgovino

bi stopil zdrav in močan fant z dežele,
star 15 let, ki je izvršil z dobrim uspe-
hom I. raz. reške in ima veliko veselje
za trgovino. Najraje bi šel v mesto.
Ponudbe pod „Učenec 8381“ na upr.
Slov. Naroda. 8381

Predam

enonadstropno hišo,
pripravno za detajlno ali izvozno trgo-
vino v prometnem, bogato lesno-indu-
strijskem kraju. Pri hiši obširno dvo-
rišče, gospodarsko poslopje, vrt in njiva.
Kupce se lahko takoj vseti. Naslov
pod „Sijajna bodočnost 8395“ na upr.
Slov. Naroda. 8396

Pletilne stroje

dobro ohranjene, kupim. Ponudbe pod
„Kupec 8239“ na upravo Slovenskega
Naroda. 8239

Strojnik

išče službo, najraje pri kakšni parni žagi.
Ponudbe pod „Strojnik 8242“ na upr.
Slov. Naroda. 8242

Med. univ.

dr. Rudolf Zaletel
Ljubljana, Selenburgova ulica 6, I. nadst.
desno, ordinira redno od 9. do 11. dop.
in od 2. do 4. pop. 8378

Prodajam

decimalno tehtnico, vleče 7—800 kg ter
dober vinski sod za 50 hl. F. Cvek,
Kamnik. 8361

Posojilo

od 250 do 300.000 Din. išče proti vknji-
žbi solidna tvrdka na daljšo dobo. —
Obresti po dogovoru. — Ponudbe pod
„Ugodno naložen kapital 8401“ na upr.
Slov. Naroda. 8401

Mesečna soba

s posebnim vvhodom v okolici ali pred-
mestju Ljubljane se išče. Ponudbe
pod „Okolica 8364“ na upravo Slov.
Naroda. 8364

Hiša na hrasni legi

na periferiji Ljubljane, z velikim dvo-
riščem in vrtom, ob katerega meji
potok, se pod ugodnimi pogoji takoj
prodaja. Naslov pove uprava Slovenskega
Naroda. 8371

Železninar

z večletno prakso pri prvotnih tvrd-
kah se sprejme stalno na prvo mesto
pod zelo ugodnimi pogoji. Hrana in
stanovanje je na razpolago. Ponudbe
na upravo Sl. Nar. pod „Železninar 7878“

PERILO

za dame, gospode in deca,
oprema za novorojenčke

po najnižjih cenah pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
H. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Termotehnički zavodi d. d.

Jurišičeva ul. br. 8 ZAGREB Telefon broj 22-87

„GEBE“

priprava za kuhanje,
kurjenje in likanje na
premog, drve, plin in elektriko.

„GEBE“

„GEBE“